

TEMA - 3

ÜNİVERSİTELERDE TOPLUMSAL CİNSİYET EŞİTLİĞİNİN GENEL KABUL GÖRÜNÜRLÜĞÜNÜN SAĞLANMASI

ÇALIŞTAY RAPORU

1. MEVCUT DURUM

- Üniversitelerde kadın akademisyenlerin genelde sayısı iyi görünmekle birlikte akademik yükselmelere ve idari kadrolara baktığımızda kadın akademisyen oranlarının düştüğü görülmektedir.
- Üniversitelerde kadın dostu fiziksel ve kültürel çevrenin yeterince sağlanmadığı bilinen bir gerçektir. Üniversitelerin akademik, idari kadro ve öğrenci alanlarında ataerkil bir yapının ağırlıklı olduğu bilinmektedir.
- Üniversitelerde toplumsal cinsiyete duyarlı bir bilgi ve veri toplama mekanizması bulunmamaktadır.
- Kadın akademisyenlerin akademik çalışmaları sırasında destek mekanizmaları (çocuk bakımı, kreş, vb) yetersizdir.

2. ÜNİVERSİTENİN TOPLUMSAL CİNSİYET EŞİTLİĞİ ÜZERİNE FİZİKSEL ÇEVRENİN DÖNÜŞTÜRÜLMESİNE YÖNELİK GİRİŞİMLER.

- Toplumsal cinsiyete duyarlı üniversite için öğrenci, öğretim kadrosu, yönetim kadrosu ve memurlar bağlamında eğitime önem verilmelidir.
  - Öğrencilere kayıt olurken toplumsal cinsiyet ve şiddete ilişkin bilgi ve yönlendirme broşürleri dağıtılmalı.
  - Toplumsal cinsiyet eşitliği algısını, üniversitedeki bilimsel, kültürel, sosyal etkinlikler ile desteklemek için örtük müfredat oluşturacak çalışmalar yapılmalıdır.
- Üniversite mekânlarının özellikle kız öğrencilerin güvenliği için güvenli, aydınlık hale getirilmesi, kampüs içinde acil hat telefonları yerleştirilmesi gerekmektedir. Üniversite içindeki ringlerin arttırılması, şehirden üniversite kampüslerine güvenli ulaşımın sağlanması kadın dostu bir çerçevenin oluşturulması açısından önemlidir. Bu konuda gerekli hassasiyetin gösterilmesi gerekmektedir.
- Kampüs içinde kadın güvenlik görevlilerinin de çalıştığı gezici güvenlik araçlarının bulunması bir öneri olarak dikkate alınabilir.
- Öğrenci yurtlarının, kız ve erkek yurtları olarak kentin tamamen ayrı yerlerinde konumlandırılmasının bir fayda sağlamadığı, bu uzaklığın toplumsal cinsiyet uzaklığını beslediği görülmüştür. Okula uzak olan yurtların kız yurdu olduğu, yakın olanların ise erkek yurdu olarak kullanıldığı örnekleri aktarılmıştır. Kız öğrenci yurtlarının kampüse yakın alanlara taşınması önemli olacaktır.

3. Üniversitelerde Toplumsal Cinsiyet Eşitliği ile İlgili Koordinasyonu Kim Ya Da Kimler Sağlayabilir?

- Üniversiteler, Toplumsal cinsiyet eşitliğine duyarlılık konusunda bir değerlendirme sürecinde olmalıdırlar. Bunun için, YÖK bünyesinde, bu alanda çalışan akademisyenler ve Kadın Araştırma Merkezlerinden öğretim üyelerinin yer alacağı TOPLUMSAL CİNSİYET EŞİTLİĞİ AKREDİTASYON KURULU benzeri bir kurul oluşturulmasını öneriyoruz. Bu kurul,

kampusun fiziksel çevresinin uygunluğundan başlayarak akademik ve yönetsel kadrolardaki cinsiyet dengesine kadar kontrol edecek bir mekanizma kuracaktır. Bu değerlendirmenin sonucu, üniversitelerin bilimsel sıralamalarında önemli bir faktördür.

- Üniversitelerin senatoları tarafından kabul edilmiş bir toplumsal cinsiyet eylem planı ve politikası olmalı ve duyurulmalıdır. Ankara Üniversitesi'nin Toplumsal Cinsiyet Eylem Planı, bu bağlamda örnek alınabilir. Bu, üniversitenin 'katma değeri' açısından çok önemlidir.
- Toplumsal cinsiyet algısının geliştirilmesi için bir taraftan üniversite içinde, diğer taraftan topluma yönelik kamu spotları düzenlenmelidir. Üniversitelerin web sayfalarında toplumsal cinsiyete ilişkin ilanların bulunması önemlidir.
- Şu anda yapılmakta olan çalıştay ve benzerlerine, öğrenci ve diğer üniversite çalışanlarının da temsili, toplumsal cinsiyete duyarlı bir iklimin oluşturulmasında önemli olacaktır

4. MERKEZLERİN KAPASİTELERİ NASIL GELİŞTİRİLEBİLİR, GÜÇLENDİRİLMESİ

- Merkezlerin mekânsal koşullarının geliştirilmesi, merkezlerin çalışmaları ve kurumsal yapılarının güçlendirilmesi için önemlidir. Bunun için Kadın Araştırma Merkezlerinin mutlaka kendi çalışma mekanlarına ihtiyaçları vardır.
- Merkezlerin çalışmalarını gerçekleştirebilmeleri için kadroya ihtiyacı vardır. Merkeze bu bağlamda kadın çalışmaları master ya da doktora yapmış olan en az 2 uzman kadrosu ile bir sekreter kadrosunun tanınması gerekmektedir.
- Merkezin üniversite içinde ve dışındaki görünürlüğünün artırılması, merkezi güçlendirilecektir. Bu güçlenme, senato ve yönetim kurulunda da temsil edilmekle ilgilidir. Bu bağlamda güçlendirilmiş ve yeni bir statüye kavuşturulmuş bir Kadın Araştırma Merkezi, üniversite yönetim kurulunda ve senatoda temsil edilmelidir.
- Toplumsal cinsiyet eşitliği konusunda üniversite içinde gerçekleştirilecek çalışmaların, bilgi paylaşımı, merkezin öncelikli alanına olması dolayısıyla Kadın Araştırma Merkezi yönetimi, bilgi ve denetiminde gerçekleşmelidir.
- Bu ve bunun gibi çalıştay ve toplantılara tüm merkezlerin daveti önemlidir. Bazı merkezlere haber verilmediği ifade edilmiştir.
- Merkezlerin etkinliklerini gerçekleştirmeleri için sabit bir bütçeye ihtiyaçları vardır. Bunun yanında BAP bütçelerinden kadın araştırmaları alanına öncelik tanınması da merkezleri güçlendirmek kadar alana da büyük katkı ve destek sağlayacaktır.
- Toplumsal cinsiyet sertifika programları desteklenmeli. Ve bunların merkezler tarafından yönetilmesi, denetlenmesi ve yönlendirilmesi de desteklenmelidir.
- Üniversitelerde toplumsal cinsiyete duyarlı bir bilgi ve veri toplama mekanizması oluşturmak üzere, merkezlerin kendi üniversitelerinde bilgi işlem ve personel dairelerinin de desteğiyle, rektörlükler aracılığıyla işbirliğine yönlendirilmesi gerekmektedir. Bu bilgi ağının YÖK düzeyinde de kullanılması mümkündür.
- Üniversite ana sayfalarında Kadın Araştırma Merkezlerinin aktivitelerinin duyurulmasında öncelik sağlanması, merkezlerin güçlendirilmesi için önemlidir.

5. AVANTAJLAR VE DEZAVANTAJLAR... KADIN AKADEMİSYENLERİNİN TOPLUMSAL CİNSİYET ROLLERİNE BAĞLI OLARAK YÜKLENDİKLERİ KALIPLARIN AŞILMASINA YÖNELİK ÇALIŞMA

- Bu çalışmayı düzenlediği için YÖK'e teşekkürlerimizi sunarız. Üniversite kadrolarında kadın akademisyen oranının arttırılması için çalışmaların yönetilmesi ve desteklenmesi; bu bağlamda YÖK'ün de kendi yönetim kadrolarında cinsiyet eşitliğinin uygulanması hususunda rol model olması önemlidir.
- Kadın öğretim kadrosunun, dayanışma alanlarını geliştirmek. Kadın dayanışması kültürü (literatürde feminist kızkardeşlik olarak geçen), gerek akademisyen, gerekse diğer çalışanlar arasında geliştirilmelidir.
- Kadın akademisyenlerin çalışma koşullarının (kreş vb. olanaklar açısından) değerlendirilmesi ve ortaya çıkarılması için çalışmalar yapılmalıdır.
- Kadın akademisyenlerin yurt dışı burslarının, görevlendirmelerinin desteklenmelidir.